

V Praze dne 12. října 2022
Čj. OVA: 1118/22+1119/22

Stanovisko

k návrhu zákona o správě voleb

I. Úvod

Návrh zákona směřuje ke sjednocení legislativního ukotvení správy voleb do jedné normy a oddělení od jiných úprav (tj. od úpravy volebního systému) a zároveň upravuje další změny týkající se praktické správy voleb (zavádění Informačního systému správy voleb, nastavení dalších pravidel umožňujících větší flexibilitu správy apod.).

Jedná se o poměrně komplexní změnu, která přináší nejen podmínky pro realizaci informačního systému, ale též s tím svázané (organizační podmínky pro vznik informačního systému a rozvoj digitalizace) změny a také nezávislé změny (jednodenní volby).

Variantní uchopení procesu, který vyžaduje provedení více komplexních změn, je vždy v rámci ZZ RIA obtížnější.

II. Připomínky a návrhy změn

Připomínka: Kapitoly 1.2 Definice problému a 1.5 Popis cílového stavu a soulad s kap. 2.1 Informační systém

Přestože z obou kapitol (1.2 a 1.5) vystupuje jako klíčová otázka obecnějšího nastavení systému, tak samotná RIA se věnuje v kapitole 2. *Návrh variant řešení* především Informačnímu systému správy voleb (podkapitola 2.1 od str. 7 až do str. 55), z čehož vyplývá, že veškeré podstatné změny přináší samotné zavedení ISSV a na něj navázané změny. Dále se v rámci návrhu variant ZZ RIA věnuje od str. 55 až do str. 61 jednoduchému hlasování.

Definice problému by měla lépe identifikovat důvody, proč se navrhuje změny v rámci preferované varianty. Doporučujeme v kapitolách 1.2 a 1.5 lépe akcentovat popis problému a cílového stavu vzhledem ke klíčovým změnám (tj. především Informační systém, jednoduché volby (či též klíčové a patrně odborně i v širší veřejnosti dle předpokladu hojně diskutované změny, např. e-petice), resp. aby tyto kapitoly lépe odrážely podstatu hlavních návrhů zákona.

Připomínka: Kapitola 1.4 Identifikace dotčených subjektů

V této kapitole na str. 5 jde o výčet subjektů, na které dopadá regulace. Není však popsána intenzita dopadu, pro koho znamená změna pozitivní přínos. Dále není určeno, která skupina bude čelit zvýšeným nárokům na zapracování, pro koho to bude např. v první fázi znamenat zvýšení administrativní zátěže.

Spektrum dopadů je širší, od změn směřujících **dovnitř státní správy** (nutnost pracovat s novým ISSV, ale výhoda vyšší flexibility systému či lepší správa a organizace, či kontrolní lepší kontrolní mechanismy díky ISSV, dále dopad zvýšených počátečních nákladů zavádění změn, ale zároveň

úspora díky vyšší následné efektivitě); **přes změny týkající se voličů** (vyjasnění podmínek při vydávání voličských průkazů, potenciální nižší komfortů kvůli jednodenním volbám, vyšší počet voličů ve sloučených okrscích, vyšší komfort díky dostupným informacím, lépe organizovaným postupům při volbách atd.); **až po kandidující subjekty** (lepší komfort, přehlednější systém a jasnější podmínky, které musejí při kandidatuře splnit).

Obecné zásady RIA na str. 14 uvádějí, že *předkladatel vymezí dotčené skupiny a zohlední, že distribuce dopadů mezi jednotlivé dotčené skupiny nemusí být stejná*. Je pravdou, že v různých částech ZZ RIA se objevují zmínky, koho a jakým způsobem daná varianta ovlivňuje, ale tato identifikace dopadů je spíše náhodná a je v textu uvedena s cílem zmínit dopady dané varianty a není to koncentrované ve vztahu k systematickému identifikování dopadů na dotčené subjekty.

Doporučujeme detailnější zpracování identifikace dotčených subjektů dle Obecných zásad.

Obecně: Struktura ZZ RIA

Doporučujeme **zdůraznit, které kapitoly jsou nadřazené a podřazené**, např. v podkapitole 2.1 ISSV od str. 7 jsou popsány nejdříve nulové varianty (tj. varianta 1), které mají značení 1. až 3., kdy jen na úrovni 3. „Některá dílčí řešení spojená se zaváděním ISSV“ (na str. 9) je několik podúrovní (popsaných změn) od 3.1 až 3.8.

V rámci varianty 2 je členění na 7 oblastí (značené 1. až 7.), kdy některé z nich mají až tři úrovně podkapitol.

U varianty 3 a dalších variant je členění na samotné varianty 3 až 10, což je srozumitelné.

V rámci podkapitoly 2.2 už je text relativně krátký, a proto přehledný.

Zde tedy doporučujeme vylepšit a zpřehlednit strukturu a dodržovat nadřazenost a podřazenost jednotlivých kapitol a podkapitol pro zvýšení srozumitelnosti.

Připomínka: Vyhodnocení nákladů a přínosů

Přestože jsou v rámci kapitoly 2. varianty velmi detailně popsány a věnují se (především podkapitola 2.1 ISSV) řadě klíčových oblastí a vysvětlují jejich přínosy, tak posouzení nákladů a přínosů jsou velmi stručná a například kvantifikace finančních nákladů je jen zkratkovitá. Zmiňuje se (např. na str. 53) předběžný odhad 200 mil. Kč, dále nezbytné úpravy systému CzechPOINT 2 mil. Kč, plus 20 mil. Kč na provoz atd. Jestli by to bylo možné, ZZ RIA by mohla obsahovat rozklíčování těchto odhadů, jejich strukturu a způsob odhadu.

Dále se na str. 54 zmiňuje, že MV požaduje do svého rozpočtu již do roku 2023 tuto částku 200 mil. Kč, doporučujeme stručně doplnit též zdroj financování.

Rovněž úspory jsou v ZZ RIA vyčísleny a odvozeny velmi stručně a též nesystematicky, např. na str. 55 je odhad úspory 11,8 mil. Kč při snížení počtu volebních okrsků o 1000.

Obdobně na str. 9 v rámci vysvětlení nulových variant je identifikace, že snížení počtu volebních okrsků o 1000 se uspoří (bez souběhu při průměrném počtu 8 členů v komisi) cca 15,4 mil. Kč. Dále jednokolové volby mohou dle ZZ RIA přinést za určitých podmínek 10 až 15 mil. Kč na režii.

Doporučujeme zahrnutí konkrétního odhadu a vyčíslení nákladů je i pro pozdější přezkum důležitý, prospěšný by byl též odkaz na zdroj takových odhadů.

Doporučujeme tedy doplnit, pokud to je možné, detailnější vyhodnocení nákladů a přínosů.

Připomínka: Kapitola 3. Implementace doporučené varianty a vynucování

Na str. 60 je kapitola, která by dle Obecných zásad RIA měla přinést komplexní informaci a vyhodnocení, ovšem v ZZ RIA jde pouze o formální shrnutí důležitých faktorů při implementaci,

nijak nejsou vyčísleny náklady implementace, ani není zohledněna finanční a administrativní zátěž na dotčené subjekty (viz str. 23 Obecných zásad). Je pravdou, že podrobný popis změn s dopady je v rozsáhlejší kapitole 2.1, ale pro lepší práci pro vyhodnocení regulace nejsou v ZZ RIA přehledně zpracována klíčová data.

Doporučujeme doplnit klíčové kapitoly, které mají v Obecných zásadách významnou roli pro analytickou práci a přezkum regulace.

Připomínka: Alternativní varianty 3 až 10

Nulová varianta (varianta 1) a preferovaná varianta 2 v podobě návrhu zákona má další varianty (např. od str. 46) v podobě různých dalších parametrických změn a úprav navrhovaného systému. Jde tak o dílčí změny, které nejsou skutečnou alternativou k navrhovanému informačnímu systému (jde o dílčí alternativní možnosti, např. úplné elektronické podání bez možnosti listinného podání apod.), takže nejde o nadnesení jiné (alternativní) cesty ke splnění vytčeného cíle, jde jen o dílčí alternativy k preferovanému řešení z varianty 2 v podobě variant 3 až 10.

Doporučujeme, pokud to je možné, lepší rozčlenění alternativních variant 3 až 10 do sub-variant.

Připomínka: Dodatečná kapitola č. 6

Zařazení kapitoly 6. Zhodnocení souladu se Zásadami digitálně přívětivé legislativy od str. 62 patrně nevychází z Obecných zásad, doporučujeme proto vysvětlit a doplnit, proč právě tato kapitola byla do ZZ RIA zařazena a proč to je důležité.

Připomínka: Přezkum účinnosti regulace

Doporučujeme (na str. 61) v rámci kapitoly 4. Přezkum účinnosti regulace doplnit i jakým způsobem bude vyhodnocována efektivita navrhované účinnosti, co bude hodnoceno a co se bude porovnávat a sledovat, aby byla zjištěna efektivita zavedených opatření. Text v této kapitole v ZZ RIA jen spíše technicky popisuje termíny a zdroje informací.

Připomínka: Zohlednění dopadu nastavení voleb na voliče i volební komise

Zkrácení voleb může představovat též odlišnou zátěž na volební komise (jednodenní volby – nutnost strávit ve volebních místnostech v jeden den delší dobu včetně nočního vyhodnocování). Doporučujeme tyto dopady kvantifikovat a doplnit. Změna zaběhnutého dvoudenního systému může způsobit např. nedostatek kandidátů do komisí, či jejich nutnou obměnu atd. Přestože jsou v zahraničí většinou jednodenní volby, doporučujeme též stručné srovnání volební účasti při jednodenních volbách ve vybraných zahraničních státech.

Jiné hodinové rozvržení voleb může mít vliv na volební účast, doporučujeme systematičtěji vyhodnotit různé varianty nastavení hodinového vymezení ve volební dny na účast na volbách a na voličský komfort.

Doporučujeme též jasné vyhodnocení nákladů na změnu (tj. náklady na volby u jednodenní a dvoudenní varianty) a srovnat s riziky změny volební účasti.

Připomínka: Konzultace

Na str. 62 jsou uvedeny proběhlé konzultace, doporučujeme uvést ve větším detailu, resp. zpřesnit, s kým konzultace proběhly.

Další doporučení

Z formálního hlediska též doporučujeme doplnit přehledný obsah a kontakty na zpracovatele ZZ RIA.

III. Shrnutí připomínek ke zprávě z hodnocení dopadů regulace (zpráva RIA)

Předkládaná regulace přímo neovlivňuje větší množství ekonomických subjektů, byť její podstata se týká demokratického charakteru státu, jde o úpravu směřující především dovnitř státní správy a jsou zde též určité dopady na skupiny, které mají zájem splnit zákonné podmínky úpravy. Širší dotčenou skupinou jsou pak voliči, kteří mohou čelit sice nižšímu komfortu (např. jednodenní volby), ale mohou patrně využít vyšší efektivity a flexibility budoucího systému voleb.

ZZ RIA se v některých případech odchyluje od Obecných zásad RIA, což neprospívá srozumitelnosti a neusnadňuje další analytickou práci.

IV. Závěr

Pracovní komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace **na základě posouzení zprávy z hodnocení dopadů regulace doporučuje** Legislativní radě vlády, **aby byl návrh zákona o správě voleb doporučen vládě ke schválení za předpokladu zohlednění výše uvedených doporučení.**

Vypracoval:

Ing. Vladimír Štípek, Ph.D.

Schválil:

Mgr. et Mgr. Marek Havrda Ph.D., v. r.
předseda komise